

MAGYAR LAPOK

XIII. évfolyam, 141 (3537) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Szent László, a lovagkirály

Egy nemzetet nem nehéz, küzdelmes, vérpatakkal szegélyezett életútja töröl el a föld színéről. A halálharangot akkor halljuk kongani fölötté, ha többé már nincs életerős hajtása, nincs követendő ideálja, hiányzik a nagy közöséget magával ragadó példája, amikor önmaga istápolja, ahelyett, hogy irtaná, a törzsébe betolakodó szűt, sőt önmaga földet le életfájáról az Istenadta zsenge hajtást.

A küzdés acéloz, edz, az étellel szemben igénytelené tesz, a nemzet egyetemt összekovácsolja és az egyest csak annál jobban ösztökéli a nemes áldozathozatalra. Oly jellemeket kovácsoz ki, amelyek még a gyöngéket is magával ragadják, mert a törzs maga egészséges s gyökerét nincs az a vihar, amely ki tudná tépni az éltető talajból. Megtépetheti a koronáját, lekaszálhatja még a vezető ágait is, de mindannyiszor a gyökér áttörő látszólagos sírját és a telvirradó napugráit csakhamar eltünteti a mély ebeket.

Szent László ott sarjad a lenni vagy nem lenni nagy vajadásában élő nemzet éveiben. Bármennyire elevenbe vágó volt ez az idő a pogány és keresztény világ mesgyéjén, a magyarnak a kor már volt eszményképe Szent István-Imre-Gellért hatalmas egyéniségeiben s az általuk elhíntett mag életerős fába szökent s Szent Lászlónak a történelmi hitvása volt, hogy ezt az immáron terebélyesedni készülő fát megtisztítsa a vadhajtásaitól és ne engedje az életerőt haszontalanul elpocsékolni.

Hogy ez mennyire sikerült, tanúsítja az izzig-éreg keresztényé vált ország. A zent király vezetése alatt immáron ő ragadja kezébe a keresztet és ebben a zent küzdelemben, amikor magasra tartja a kardot, az immáron keresztet vet árnyékában s ezzel is jelzi, hogy a harc eszményért folyik és nem vad, rabló, dúrva ember szelvények vérpatak forrását ulti az emberi testre.

Mert Szent László egész élete küzdés, Erdély gyepűiben nemcsak Magyarországot védte. Ha ez a cél vezet, akkor a kunokat nem téríti meg, hanem letarolja, mint ahogy Horvátországgal szemben is a krisztusi lelkiület vezetői, egítői a gyöngét, fölemelni, testvérré fogadni. Ez a testvéri szeretet állítja a két nemzet fiait évszázadokkal később szinte egybefortan a törökkel szemben annyira, hogy közülük nem egy áldozza fel életét a magyarságért s volt idő, amikor a magyart és a horvátot nem lehetett különválasztani. Elég csak a Zrínyiekre és Frangepánokra utalnunk.

De szentlászói örökségünk is Európa kultúrájának a védelme Kelet rombolása ellen. A magyar történelem betűit de sokszor vértel irták a krónikás barátok. A tatárjárás beszámolójánál a krónikás már elírhatja ezt a népet és nem gondol arra, hogy a vihar csak az ágakat tépázhatja meg a gyökérnek mit sem érthat. Hiszen az mélyen a hit termő talajába kapaszkodók és a Bold, Szűz nem hagyhatja puztúlára azt a nemze-

Német katonai körök véleménye szerint:

Ez a nyár meghozza a döntést

Az invázió és a szovjet offenzíva teljes erejében való kibontakozását várja a német hadvezetés

Több száz angolszász bombázó összpontosított terrortámadása Budapest ellen

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Ma a kora délelőtti órákban déli határon, széles kiterjedésben több száz repülőgépből álló angolszász bombázókötetek repültek be az ország légtérébe és Budapest ellen összpontosított terrortámadást hajtottak végre. A főváros több lakónegyedében tüzek és károk keletkeztek. A mentési munkálatok még a támadás alatt megkezdődtek és teljes erővel folytatódnak. Vidékről eddig csak Szolnokról érkezett jelentés szörvénys bombázásról. A légvédelmi tüzérség már a berepülés útvonalán hatásosan tüzelt. Saját és szövetséges német vadászok fölvettek a harcot a támadó terrortombázók ellen. Eddig 17 gép lelévéséről érkezett jelentés a főváros környékéről. Ez a szám előláthatólag még növekedni fog.

Berlinből jelentik: (MTI) Mértékadó német helyen hangsúlyozzák, hogy a német hadvezetés teljes erejében várja az invázió és a szovjet offenzíva kibontakozását. Teljes mértékben osztják azt a felfogást, hogy ez a nyár meghozza a döntést és ennek megfelelően várják az elkövetkezendő nagy hadműveletek kialakulását. Mint illetékes katonai körökben kijelentették, részletes fejtegetésekre ezzel kapcsolatban nem bocsátkozhatnak, mert az idő még nagyon korai lenne prognózis adásához.

Német katonai körökben ezzel kapcsolatban utalnak arra, hogy Cherbourg még nincs teljesen angolszász kézen és a kikötő maga olyan állapotba került, hogy sokáig nem lehet használni. Az angolszászok eddigi eredményeit ezen a szakaszon tengeri és légitámadásokban, valamint páncélosokban és emberanyagban való nagy számbeli fölényük magyarázza. Mindennek ellenére meg lehet állapítani, hogy a szövetségesek célkitűzése az volt, hogy az első négy nap alatt kezük-

be kerítsék a Cotentin félszigetet Cherbourggal együtt. A német csapatok önfeláldozó harci szellemének és ügyes taktikájának következtében az elfoglalás időpontját 20 nappal sikerült kitolni. Ez a körülmény arra is kényszerítette Montgomeryt, hogy az előre tervezett két hadosztály helyett teljes erejű harcbavesse ebben a hadműveletben. Ez megakadályozta Montgomeryt abban, hogy Cotentin félszigetről kiindulva, teljes offenzívába kezdjen.

ségek viselkedésével szemben, hanem egyben az egyedül lehető megoldás is. Emlékeztetnek Pétain államfő akkori kijelentésére, hogy a fegyverszünet lehetővé tette Franciaország számára, hogy fenntartsa összeköttetését gyarmataival. Engedetlen franciák azonban eltértek azokat a szálakat, amelyek az anyaországot gyarmatbirodalmával összekötötték. A francia birodalom felbomlásáért ezért egyedül ők felelősek. A hivatalos francia állásfoglalás végül hangsúlyozza, hogy Franciaország csak úgy kerülheti el a pusztulást, ha egységes marad és nem vesztí el józanságát.

Gépfegyvertűzzel árasztották el Zágráb utcáit az angolok

Zágrábról jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Tegnap a késő délutáni órákban néhány vadászgép megtámadta Zágrábot. Az ellenséges repülők 150 méternyre szálltak le és gépfegyvertűzzel árasztották el az utcákat. Minthogy a lakosság az óvóhelyeken tartózkodott, kevés volt az embervesztés. Az angolok újabb terrorcselekménye nagy felháborodást idézett elő a horvát lakosság körében.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az Aftonbladet londoni tudósítója hangulatképet fest az új német fegyvernek Dél-Angliában kiváltott hatásáról. Az angolok a legsúlyosabbnak tartják a lakosság számára a most átélt időszakot a háború kitörése óta. Az 1940—41. évi támadások nem voltak olyan borzalmas hatásúak. A dinamitmeteórok váratlan megjelenése jelképesen súlyosan megviselte Dél-Anglia lakosságát. Csak a tártalást állíthatják, hogy nincs különbség a rendes repülőgépek és a pilótanélküli gépek támadása között, akik azt tanogztatják, hogy mindegy, hogy szárnyas vagy szárnyatlan repülő bombájától hal meg az ember.

Miért nem tudnak Montgomery csapatai előnyomulni a tillyi arcvonalon?

Genfből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A londoni Daily Mail szerint a tillyi arcvonalon folyó harcokról jelentik, hogy a németek Észak-Franciaországnak ebben a részében minden kis helységet és tanyát erős erődé alakítottak át és azokat úgy építették meg, hogy minden irányban jól tudnak védekezni belőlük. Ezért nem képesek Montgomery csapatai előnyomulni és kénytelenek kisebb elkeseredett ütközeteket folytat-

ni. Ennek következménye az, hogy csak olyan kis területnyereségre tudtak szertenni, hogy arról a hivatalos jelentés nem is emlékezik meg.

Vichyből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Hivatalos francia állásfoglalás hangsúlyozza, hogy Franciaországot a fegyverszünet előtt a legválságosabb órában elhagyták szövetségesei és ezért volt kénytelen fegyverszünetet kötni. Ez akkor nemcsak tiltakozás volt a szovet-

tes, amelyet már keresztisége hőcsőjénél első szentkirály Neki ajánlott fel.

Az a váradi sár, ahová a lovag király megtért pihenni, nem ok nélkül nemzeti zarándokhely. A későbbi nemzedék sírja körül kíván nyugodni:

*Környöljeksenek téged császárok,
Püspökök, kerályok és jobhágyurak...*

Nem esoda! Vagy éltében nem ő védte meg az egész ország népét minden bajában? Joggal esendül fel a hívők ajkáról a háláének sírja körül:

*Téged dicsérnek szent zsoltósmával
Papok, diákok és városnépek:*

*Téged földnek kerokszége,
Téged földnek kerokszége,*

*Téged dicsérnek Istennek angyali,
Még évszázadok múltán is a harcoló*

magyar nemesak a maga erejében bízik, hanem abban a kézben is, abban a hitres bárdot forgató kézben, amely sohasem tudott önző, igazságtalan, zsarnok lenni, de mindannyiszor kiállott a küzdőtérre, valahányszor csak nemzete veszélybe került.

Nemde méltán illeti őt az ősrégi dicséret:

*Testedben tiszta, lelkedben fényes,
Szivedben bátor, miként vad oroszlán,*

*Azért neveztek Bátor Lászlónak,
Mikoron még'len újjadad volnál.*

Ne féltsük mi a jövőt. Amely nemzetnek ily hős, jellemes, szent királyai voltak, az a nemzet csak akkor eshet el

a küzdelemben, ha „rút szibarita váz-zá”

lesz. Sírját feldúlhatták s egykori kéveit könnyes szemmel kereshetjük a váradi vár falába beillesztett faragott emlékek között. A szellemnek élnie kell minden idők magyarjai lelkében, mert mi élni akarunk és élni is fogunk, csak hűtlenek ne legyünk a Szent lovagkirályhoz, akit Istennek jószágos gondviselő keze nekünk adott, hogy tudjon a magyar a legválságosabb időben is olyan magyar lenni, amilyennek lennünk kell. Hadd énekelhessük joggal:
*László király esdve kérlek,
Add, hogy áldhassalak Téged
Leborulva ősi hittel,
Imádságos magyar szívvel.
Szalegyenes hős vezér! — F. G.*

Súlyos ítéleteket hozott a bíróság a szalontai megvesztegetési és zsarolási ügyben

Domján Zsuzsanna egy évi és kéthónapi börtönt, Csete Mihály nyolc hónapi fogházat kapott

Nagyvárad, jun. 27. A nagyvárad-i törvényszék kedden délelőtt folytatta a zsarolással vádolt Domján Zsuzsanna és a megvesztegetéssel vádolt Csete Mihály szalontai közéletellenes ellenőri ügyének főtárgyalását.

Ebben az ügyben a bíróság már többször tartott tárgyalást, a bizonyítási eljárás kiegészítése végett, azonban ítélethozatalra mindeddig nem kerülhetett sor. Az ügy előzménye, mint ismeretes, a vádirat szerint az, hogy Csete Mihály több szalontai fakereskedőt pénzt fogadott el és az „üzletet” Domján Zsuzsanna közvetítette, aki arra való hivatkozással, hogy Csete nagy befolyása van, 2000 pengőt kért, illetőleg fogadott el Zsírka József szalontai fakereskedőtől.

A mai főtárgyalás során Domján Zsuzsanna és Csete Mihály mellett a vádlottak padján helyet foglaltak a megvesztegetési kísérlettel vádolt fakereskedők is.

Domján Zsuzsanna most is fentartotta azt az állítását, hogy Csete Mihályal nem állott összeköttetésben és ártatlanságát hangoztatta. Csete Mihály szintén azt vallotta, hogy nem fogadott el pénzt a fakereskedőktől.

Ezzel szemben Zsírka József hangoztatta, hogy a szalontai fakereskedők, — hogy Csete Mihály ok nélküli zaklatása-tól megszabaduljanak — közös egyetértéssel egy alkalommal 1000 pengőt juttattak el az ellenőrnek, egy másik alkalommal pedig, mikor ő Csetével akart tárgyalni, Domján Zsuzsanna fogadta és kijelentve, hogy a „dolgot csak ő tudja elintézni”, 2000 pengőt követelt.

A királyi ügyész a vádat fenntartotta, majd a védők szólaltak fel. Csete Mihály védője hangsúlyozta, hogy arra vonatkozóan semmiféle bizonyíték nincs, hogy védence összeköttetésben állott volna Domján Zsuzsannával, továbbá hivatkozott a Kuria döntésére, amely szerint büncselekmény nem forog fenn, ha a tisztviselő ajándékot fogad el, amikor már hivatalos ténykedését befejezte, vagy hivatása folytán, — mint Csete Mihály is — nem kerülhet abba a helyzetbe, hogy kötelességét megszegje. Csete Mihály hivatalos ténykedése ugyanis — a védő szerint — a tanuvalomások alapján erősen korlátozott volt.

A vesztegetéssel, illetőleg vesztegetési kísérlettel vádolt fakereskedők védője viszont arra igyekezett rávilágítani, hogy védencei elhatározása Csete Mihály „megajándékozása” egyéges elhatározásból eredt, de különben is ezzel a cselekedetükkel nem hivatali kötelességének megszegésére, hanem ellenkezőleg, a hivatalos korlátok közé akarták visszazsarolni a magát túlkapásokra ragadtató tisztviselőt.

A törvényszék az érdekes ügyben a késő déli órákban hirdetett ítéletet és Domján Zsuzsannát befolyással való üzérkedés bűntettében mondotta ki bűnösnek és ezért egy esztendői és két hónapi börtönbüntetésre, politikai jogainak öt évi felfüggesztésére, továbbá mellékbüntetésként 1000 pengő pénzbüntetésre ítélte. Csete Mihályt egyrendbeli folytatólagosan elkövetett megvesztegetés vétsége miatt nyolc hónapi fogházra ítélte a bíróság, míg a megvesztegetés vétségével vádolt fakereskedőket — egy kivétellel, akit a védő

és következményei alól felmentettek — 3000, 2000 illetőleg 500 pengő pénzbüntetésre ítélte a törvényszék. Az elítéltek és védők a büntetés kimondása

miatt felmentésért, illetőleg a büntetés enyhítéséért, a királyi ügyész pedig elnyosbitásért, így az ítélet még nem jogerős.

Nagy katonai ünnepség lesz szerdán délelőtt a Szent László téren

Nagyvárad, június 27. Holnap, június 28-án lesz az országos honvédnapi ünnepség a nagyvárad-i honvédség és a nap jelentőségének megfelelően ünnepel meg. A Szent László-téren délelőtt fel 11 órai kezdettel katonai ünnepség lesz, amelynek keretében koszorút helyeznek el az

Országzászló talapzatán. Révész Sándor alezredes, felhívja erre az ünnepségre a város lakosságának figyelmét.

Ezzel kapcsolatban dr. Gyapay László helyettes polgármester felhívja a lakosságot, hogy a honvéd-napon is lobogózza fel a házakat.

A magyar katona ünnepe

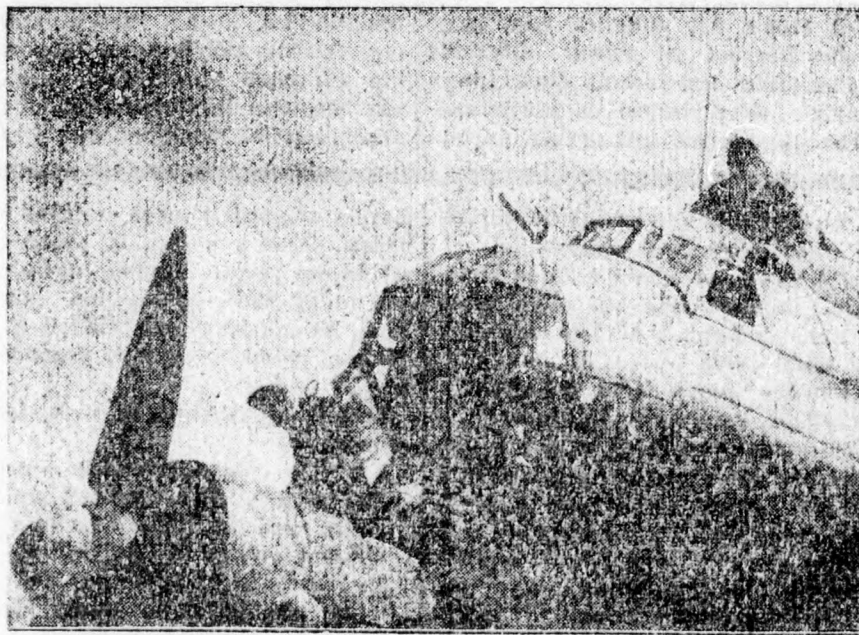
Megdöbben szívünk, amikor a katonáról beszélünk, még jobban, amikor ünnepelni akarjuk a magyar katonát. Valamiképpen Petőfi Sándor egyik költeménye jut eszünkbe, aki rég nem látott édesanyját akarta hosszú távollét után szőlíteni s mikor meglátta, nem tudott egy szót sem szólni. A szó kevés, ha a magyar katonát akarjuk dicsérni és elmondani jelentőségét és hivatását a magyar történelemben.

Mégis, ha jellemezni akarjuk, talán ebbe a rövid megjelölésbe szoríthatjuk össze legrövidebben, amit róla el kell mondanunk: A magyar katonának köszönhetjük, hogy annyi sok vész, oly sok és hatalmas ellenség minden ármánykodása után is magyarok lehetünk s van történelmi elhivatottságunk, a magyar katonának köszönhetjük, hogy ezer éven át megmaradtunk. Az ezer év magyar hálaja sugárzik a mindenkor magyar katona felé. Leborulunk a temetők és harcterek névtelen katonasírja fölé s áldó imádság mellett idézzük fel a sírhantok alatt porladó hős katonák emlékeit. Megerősödünk a hősök sírjainál s érezzük, az nem lehet, hogy annyi szív hiába ontta vért s keserűben annyi hübelet szakadt meg a honért.

Reményünk, a magyar élet örök virulását nem futó homokra építjük, hanem a jelen katonáira. Oda sorakoznak

a mai kor katonái az ezer éves hősök mellé és átérzik, hogy az elmúlt ezer év nagy felelőssége nehezedik vállaikra. A magyar katona tudatában van annak, hogy tőle függ elsősorban, megmarad-e számunkra apáink öröksége; a magyar katona érzi hivatásának nagyságát. Nem akar elmaradni hazaszeretében, nem akar elmaradni áldozatosságban a dicső ősök mögött. Erről máris meggyőzték bennünket a most dúló nagy csaták vérvizivataros harcái. A magyar katona keményen állja a vártat és örökdi a ezeréves határokon.

Mikor a magyar társadalom katonáink felé fordul, hogy őket ünnepelje a holnapi nagy katonai-ünnepen, szeretetének és ragaszkodásának s ezenkívül hálájának akar kifejezést adni. S mikor ott állunk a feszes vigyázban felsorakozott magyar katonáink előtt, az ő szemükből is a szeretet, az egész nemzet áldozatos odaadásának fénye sugárzik felénk. Szívünk összedobban és azt dalolja elszánt akarással: életünket és vérünket, mindenünket a magyar hazáért! Ebben a szent fogadásban, ebben a nagy akaráshban mi is harcra katonák leszünk. A magyar katona is ezt kívánja tőlünk, hogy vele együtt mi is a legnagyobbat adjuk hazánknak: ő harctereken, a belső fronton s akkor a kettőből kiharadj a győzelem. (V. J.)

Magyar vadászpilóták az utolsó igazításokat végzik indulás előtt

Mozik műsora:

APOLLO: Lázadó férj.
BEJVÁROSI: Hamupipőke.
CASINO: A potyautas.
KORONA: Ez történt Budapesten.

Nyolc bomba zuhant Milotay István háza köré

A Budapestet ért legutóbbi légitámadás során — mint az Új Magyarország írja — több találat érte Milotay Istvánnak, az említett lap főszerkesztőjének Buda környékén levő villájának külső részét is. Két bomba felszaggatta a kerítést, kitépte a villanypóznákat és amint később összeszámlálták, összesen nyolc nagy ürméretű bomba zuhant le Milotay István háza köré. A ház azonban csodálatos módon épen maradt. A cserepek letesépt ugyan a légnyomás és a lezuhanó törmelék néhol megsértette az épületet is és a törmelékhalmoz elképzelhetetlen rendtelenségben szórta szét a szobák bútorait.

A kép és amit Milotay István háza és annak környéke nyújt — fejezi be tudósítását az Új Magyarország cikkírója — talán egyik legfényesebb bizonyítéka annak, mennyire nem a hadműveletek érdekében, mennyire nem katonai célzattal bombáznak bennünket: a polgári lakosság elleni orvátmadásról van szó.

Valahol Galiciában

keltezéssel kaptunk ma tábori levelezőlapot az A. 621. tábori postaszámról, dr. Lintner Béla zászlóstól:

— Tudomást szereztünk róla, — írja — hogy városunkat, Szent László városát orvul bombázták és nyomban gyűjtést rendeztem alakulatomban a nagyvárad-i bombakárosultak felszélyezésére. A mai napon tábori postautalványon feladtam 361 pengőt és kérem ezt az összeget, amit mi szívből adunk, a nagyvárad-i bombakárosultak javára fordítani. Bihar megyei, szatmári és szilágysági honvédbajtársaim is hozzájárultak és adakoztak. Mi itt bátran szolgáljuk Hazánkat, de nem tudunk otthoni testvéreinkről, családunkról sem megelégedezni. Szeretettel üdvözljük nagyvárad-i ismerőseinket és üzenjük, hogy győztesen fogjuk egymást viszontlátni!

Lintner zászlósok kívül ma még egy másik frontszolgálatos katona, Venyige Sándor örvezető adományát is nyugtázzuk. Venyige az A. 125. tábori postaszámról 20 pengőt juttatott el hozzánk a nagyvárad-i bombakárosultak részére.

Külön ki kell emelnünk még a ma harmadik adományt is, amelyet „egy beteg” aláírással küldtek be hozzánk.

Gyűjtésünk mai eredménye tehát így alakul:

Eddigi gyűjtésünk az országos károsultak részére:	P 27.826.02
Váradiak részére:	5667.80
Dr. Lintner Béla zászlós gyűjtése:	361.—
Venyige Sándor örvezető:	20.—
Egy beteg:	10.—
Örömi Sándor (Szolnok):	100.—
A Nemzeti Munkaügyi központ városi vízmű-munkáscsoportja:	25.—
Összesen:	P 34.009.82

Kávéházakban és vendéglőkben kérjük a „MAGYAR LAPOK”-at.

Cherbourg katonailag legfontosabb hadállásai változatlanul a németek kezében vannak

Tillynél nagy erővel fellángolt a második páncélos csata. — Ejjel-nappal továbbfolyik Dél-Anglia ellen a zavarótűz. 118 szovjet páncélost semmisítettek meg egy nap alatt a németek

Berlin. (MTL) Az Interinf jelenti a keleti arcvonal helyzetéről: Az egész keleti arcvonal helyzetét továbbra is a középső szakaszon megindult bolsevista nagy támadás jellemzi. A szovjet hadvezetés vasárnap az eddigi súlypontokon igen nagy macassággal folytatta műveleteit, különösen Bobruisk térségében, Mogilevtől keletre, a szmolenszk-orsai országút vonalán és Vitebszknél. Ebben a nagy harcitérségben a bolsevisták vasárnap is állandóan új erőket vetettek harcba, melyeknek az volt a feladatuk, hogy leváltják a legyőzött és szétfert alakulatokat. A vasárnapi harcok is szerfelett veszteségesek voltak a bolsevisták számára, bár az egyes szakaszokon alig tettek szert területnyereségre. Az egész támadási területről befutott eddigi jelentések szerint a németek vasárnap 118 ellenséges páncélost semmisítettek meg.

Berlin. (MTL) Az Interinf jelenti: Az Atlanti-csatának vasárnap két súlypontja volt. Az egyik Cherbourg, ahol a hétfő délelőtt beérkezett hírek szerint az amerikaiaknak sikerült ugyan a város lényeges részét hatalmukba keríteni, de délig sem tudták Cherbourg város területén a nyugati óceán partját birtokba venni. A második súlypont Tillynél volt, ahol a britek rohamozták a német vonalakat és elérték egy körülbelül 3 km. szélességű és 5 km. szélességű betörést.

A harci helyzet összképe Cherbourgnál úgy alakult, hogy az amerikai támadó csapatok birtokában vannak ugyan a város zömének, de még egyetlen döntő helyen sem tudták elérni a kikötői központokat és — bár sok német ellenállási fészket, melyek löszérhány miatt kénytelenek voltak a harcot beszüntetni, meg tudták semmisíteni. — a katonailag legfontosabb cherbourgi hadállások változatlanul német kézen vannak. Ugyanez állapítható meg a Cotentin-félsziget északkeleti szögletéről és az északnyugat felé kiszögellő Jobourg-félszigetről, ahol valamennyi védőmű eredményesen tudta magát tartani, szemben a lehető legsúlyosabb ágyuzással a tenger felől és a sok szárazföldi bombázással szemben. Carentanból délre vasárnap meghiusult az amerikai páncélos alakulatok több előretörése. Hasonlóképpen mind szétferték az Orne-torklattól keletre levő hídfőből kiinduló brit vállalkozásokat.

A véderőfőparancsnokság jelentése

Berlin. (MTL) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának: A véderő főparancsnokság közli: Cherbourg hős védői von Schlieder altábornagy vezetése alatt a haditengerészet és a légifegyvernem részével együtt vasárnap óta a város területében és a kikötői területén házról-házra folyó elkeseredett harcokban állnak az ellenséggel. Az ellenfél két felszólítására, hogy a harcot szüntesse be és az erődöt adják át, nem válaszoltak. A fegyver-

tár előtt a véderő tűzében összeomlottak az ellenséges támadások. Egy hamburgi üteg Cherbourg körzetében elsüllyesztett két ellenséges cirkálót. Tengerészeti ütegeink az elmúlt napon még négy cirkálót rongáltak meg súlyosan. Gyorsnaszádjaink az elmúlt éjjel Cotentin-félszigetétől északra elsüllyesztettek egy ellenséges rombolót.

A normandiai hídfőállás védőarcvonalán, az Ornetól keletre levő állásaink előtt összeomlottak az ellenség előretörései. Egy helyi betörést ellentámadással ismét kiküszöböltünk. Az Ornetól keletre tűzérési telitalálatokkal megrongáltunk egy nagy ellenséges szállítóhajót. Tilly vidékén az egész napon át nagy gya-

logos és páncélosokkal támadó ellenségnek sikerült a város romjait megszállni. A Bayerlei vezetése alatt álló páncélos tankhadosztály kitűnően bevált. Carentantól délnyugatra az ellenség erős tűzérési előkészítés után ismét eredménytelenül támadott.

Carentantól délnyugatra az ellenség erős tűzérési előkészítés után, ismét eredménytelenül támadott.

Összefoglaló jelentések szerint a június 24-ről június 25-re virradó éjjel bombatalálatokkal súlyosan megrongáltunk négy nagy ellenséges hadihajót és teherhajót. Öt különösen kitűntette magát egyik repülőhadtestünk, amely már régóta résztvevett az Anglia elleni harcban.

Dél-Anglia ellen a zavarótűzet éjjel-nappal folytatjuk

Olaszországban a harcok súlypontja tegnap is a tengerparti szakaszon volt. Az ellenség — szívós elkeseredett harcok után — csak néhány km. teret tudott nyerni észak felé. A június 24-re virradó éjjel a Genovai-öbölben lefolyt tengeri ütközetben 4 ellenséges gyorsnaszádot süllyesztünk el, egy ötödiket pedig felgyújtottunk.

A keleti arcvonal középső szakaszán változatlanul folyik tovább az elhárító csata. A szovjet támadásokat a legtöbb szakaszon visszavertük. — Gobriustól északra és keletre sikerült azonban elérni az ellenségnek néhány betörést. Az ellenséges támadás véres harcok után, nyugat felé szintén teret nyert. A Dűna mellett ugyan csak elkeseredett harcok folynak, míg Pszkovtól keletre meghiusultak a szovjetnek páncélosokkal és csatarepülőekkel támogatott támadásai. Ezekben a harcokban kitűnően bevált a 24. szász gyalogos hadosztály.

Csatarepülők támogatásával indított elhárító harcban megsemmisítettünk sok páncélost, valamint nagyszámú járművet és az ellenségnek súlyos vérvesztéseket okoztunk. Vadászok és a légvédelmi tűzérés 32 ellenséges repülőgépet lőttek le. Nehéz harci repülőgépek egyik erős köteléke az éjszaka megtámadta Szmolenszk pályaudvarát. Nagymennyiségű utánpótlási anyag pusztult el.

A Balkánon egyik hegyi hadtest csapatai három hétig tartó súlyos harcokban szétferték a kommunista csapatokat Dél-Albánia hegyeiben. Az ellenség 3000 halotton kívül sok foglyot, mindenféle löszér- és hadianyagot veszített.

Egy gyengébb ellenséges bombázókötelék az elmúlt éjjel megtámadta Budapest város területét. Hét repülőgépet lelőttek.

Angol repülőgépek az éjszaka bombákat dobtak a rajna-westfalai körzetben.

Uj partraszállási kísérlet várható a Seine és a Somme közötti szakaszon

Berlin. (MTL) Az Interinf jelenti: Schmalzfuss, a Német Távirati Iroda haditudósítója valahonnan nyugatról közli, hogy Tillynél nagy erővel lángolt fel a második páncélos csata, mintegy 6 km. szélességű szakaszon. Nehéz hajóágyúk és légi egységek támogatásával 4—5 brit elit hadosztály rohamozta meg a német reteszállást, eddig azonban csak körülbelül ezer méter mélységű betörést sikerült elérniük Tilly és Fonenay között. A német hadvezetés figyelmét most a Seine és a Somme közötti szakaszra összpontosította. — Lehetséges, hogy itt újabb partraszállási kísérlet történik.

Berlin. (MTL) Az Interinf jelenti: Cherbourg német parancsnoka válaszként felszólította, hogy adja meg a választ és tétessze le a fegyvert. A német helyőrség utolsó gránátig és töltényig védekezett Cherbourg fegyvertárában és a város parancsnokának harciál-

lásában lévő német ellenállási fészkek még hétfőn délelőtt is sikeresen tartották magukat a többszörös rohammal szemben. Az amerikaiak Cherbourg városának nagyrészt elfoglalták ugyan, de a kikötői berendezések nincsenek birtokukban. A város külső részén is vannak még német ellenállási fészkek.

Berlinből jelentik: (MTL) A Német TI jelenti: A Cherbourg melletti német partütegek harcairól jelentik, hogy a hadsereg és a haditengerészet partütegei az előző éjszaka első órája óta megmutatták, hogyan tudnak harcolni akár az ellenség nehézhajóágyúival, akár páncélos vagy légiton szállított csapatai ellen. Az otthon feszült figyelemmel követte a Marcouf tengerészeti partüteg harcát és örömmel értesül, hogy az üteg parancsnokát a Führer a lovagkeresztel tüntette ki. Az ellenség napokig tartó támadásokkal hiába próbálta elhárítani őket. A California és a Prince of Wales osztályhoz tartozó csatahajók sorakoztak fel és lő-

tek őket. Mindenféle cirkálókkal sem tudták elérni azt, ami a csatahajóknak nem sikerült. A legnehezebb hajótűzérési párbaj fejlődött ki az ütegek és a nehézcirkálók között. A német tűzérési sortűzei végül elkanyarodásra kényszerítették az ellenséget. Eltalálták az egyik cirkálót, amelyen erős füstöt láttak. Valamivel később harmadik találatok érték el egy nehézcirkálót, amely szintén elhagyta a csata színhelyét. Két nehézcirkáló elsüllyesztését és három súlyos megrongálódását állapították meg, azonkívül elsüllyesztettek egy 5000 tonnás szállítóhajót.

Hivatalos jelentés a tegnap délelőtti és koradélutáni ellenséges átrepülésekről

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Folyó hó 26-án, a koradélutáni órákban több gépből álló ellenséges kötelék északkeleti irányból, másik ellenséges kötelék pedig déli irányból ugyanakkor berepült az ország légiterébe. A két kötelék a Tiszától keletre egyesült, majd átrepülve a Duna-Tisza között, délnyugati irányban elhagyta légiterünket. Bombázásról és károkról nem érkezett jelentés.

Berlinből jelentik: (MTL) Az Interinf közli balkáni tudósítójának különjelentését, egy északamerikai bombázókötelék visszarepülését a Szovjet Unióból Dél-Olaszországba. Június 26-án a késő délutáni órákban mintegy 80 amerikai bombázógép repült el a Kárpátok felett és a Balkán északi része felett egyenesen Dél-Olaszországba tartott. Bombákat nem dobtak és visszarepülését az egész napon figyelemreméltó magasságban történt.

Berlin. (MTL) Az Interinf jelenti: Érzékeny veszteséget szenvedtek azok az amerikai bombázók, amelyek hétfőn délelőtt Bécs környékére hatoltak be. A légvédelem az eddigi jelentések szerint több mint 40 repülőgépet lőtt le, ezek között 35 négy-motoros. Igen heves légharcok voltak egészen Bécs határáig. Számítani lehet arra, hogy a légharcban, vagy az elhárítás következtében még több lezuhant gépet találjanak.

Pozsony. (MTL) A Német TI jelenti: A Pozsony melletti hétfői légharcokról jelentik hivatalosan: Hétfőn délelőtt erős angol-szász bombázókötelék, amelyeket számos vadászrepülőgép védett, elrepültek Szlovákia területe fölé. Pozsony és Pöstyén között a szlovák légelhárítás hatásosan beavatkozott. Kemény harc alakult ki, amelyben néhány repülőgépet lelőttek. Az ellenséges gépek kevés bombát dobtak Pozsony területén kívül, amelyek azonban nem okoztak említésreméltó kárt.

Vichyből jelentik: (MTL) A Német TI jelenti: Vasárnap angol-szász megfélemlítő támadás ért több délfranciaországi várost. Bombázták Toulouset, Ivignong, Arlest, Sete-et és több más kisebb helyőrséget. A francia polgári lakosságnak veszteségei voltak.

A délolaszországi, finn, balkáni és csendesóceáni arcvonal híre

Berlin. (MTL) Az Interinf jelenti az olaszországi hadszínterről: Az angol-amerikaiak vasárnap a Tirreni-tengerpart és a Tresimeni-tó közötti elterülő vidéken tovább folytatják heves támadásaikat. A nyugati szárnyon, valamint a tengerparti szakaszon sikerült az ellenségnek a német vonalakat visszanyomni. A Tresimeni-tótól északnyugatra azonban valamennyi angol-szász támadás összeom-

lott. A németek 19 ellenséges páncélost semmisítettek meg.

Helsinkiből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Karjalai-földszoroson a Vupuri-öböl és Tallin között a védőállásokat az ellenséges páncélos erők két oldalon áttörték. A páncélosokat saját páncélos fegyverünk ellentámadásban megsemmisítette, mert azok mögöttes részeit elrejtették. A harcok még folynak. A Karjalai-földszoros többi részén az ellenség támadását visszavertük.

Az Aunusi-földszoroson különösebb harcselekmények nem történtek.

Berlin. (MTI) Az Interinf jelenti: Az albán-görög határvidéken most fejezték be sikeresen egy rajtaütés-szerűen végrehajtott vállalkozást egy erős Tito-handa ellen. A handiták 3 ezer halottat és foglyot vesztek. Nagy volt a zsákmány fegyverekben, lőszerekben és mindenféle készletben.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Saipan-szigetén az ellenséges gyalogosság Észak felé próbál előretörni, de továbbra is a japán védők leghevesebb ellenállásába ütközik.

Angol és semleges beszámolók az elsőszámu német titkos fegyverek hatásáról

Lisszabonból jelentik: (MTI) Az Interinf Angliából visszatért és Lisszabonon átutazó semleges állambeli utasok elbeszélése alapján beszámol arról, hogy London és a délangliai kerület lakossága körében az új német fegyverrel intézett állandó támadások megdöbbentést keltenek. Az új fegyver hatása a polgári lakosságra olyan nagy, hogy mögöttes háttérbe szorulnak a normandiai események, amelyekről pedig kezdetben olyan sokat reméltek. Az első órákban az új veszélyt még nem ismerték fel teljes mértékben. A lakosság azt hitte, hogy London parkjaiban elegendő védelmet találhat. Sokan a parkokban a gyepen fekvő kíváncsián figyelték az eget, hogy lássák az új bombákat. Amikor észrevették, hogy a nagy parkok nem nyújtanak védelmet a robbanó hatás és különösen a nyomokban keletkező tűzveszély okozta hőség ellen, a lakosság nagy része a szomszédos grófságokba menekült. Megbízható szemtanúk jelentése szerint a délangliai kikötővárosokban a helyzet lényegesen rosszabb. E területek ma valósággal tulzsfolt raktárakhoz hasonlók, ahol mindent felhalmoztak, ami az előző évi hadsereg ellátására szükséges. A repülőbombák borzalmas hatást gyakoroltak. Naponta robbantak nagykiterjedésű lőszerraktárak, úgyhogy a Franciaországnak szánt szállítmányokban késedelem következett be, ha egyáltalán nem maradt el. Plymouthban az új fegyverek nagyarányú robbanásokat okoztak a hadikikötőben. A normandiai harcok nagy üzemanyag-raktárai elégették. Vákrémülettől, a szó igazi értelmében, nem lehet ugyan beszélni, de a lakosságon mély levertség vesz erőt.

Genfből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint Londonból jelentik, Murri-sonnak, az első számu német megtorló-fegyverről az alsóházban elhangzott ügyletközösa óta a londoni sajtó jóval tartózkodóbb. A karjelentésekben beomlott

és szétrombolt épülettömbökről és a Daily Heraldban most először olvasható kimerült mentőcsoporthokról van szó. A lap szerint ezek a férfiak és nők pihenő nélkül, több, mint egy hétig dolgoztak. A Daily Express szerint rendkívül nehéz megtalálni a német fegyver, kilövésének helyét. Senki sem olyan ostoba — írja a lap — hogy teljesen jelentéktelennek tartsa az első számu megtorlófegyvert. Az okozott károkat nem szabad félvállról venni, különösen a belügyminiszter figyelemztetése óta, aki rámutatott arra, hogy a németek valószínűen tovább tökéletesítik fegyverüket és az angolok számára bizonyára még más meglepetéseket is tartogatnak.

Svédország nem engedi, hogy a szövetséges légierő támaszpontul használja fel

Stockholm. (MTI) A Német TI jelenti: A svéd kormány elutasította azt az amerikai kívánságot, hogy azokat az amerikai pilótákat és repülőgépeket, amelyek kényszerleszállás folytán svéd területen szállnak le,

MEGNYÍLT a Katolikus Kör-i Minden idők legjobb konyhája.

MÁTYÁS-KERT Kitűnő italok.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz. Telefon: 18-50

VARGA POLDI cigányzenekara szórakoztatja a nb. közönséget.

ha legénységük 48 óra alatt üzemképes állapotba helyezik azokat, engedjék tovább repülni. Svéd felfogás szerint ebben az esetben a szövetséges légierő támaszpontnak tekintheti Svédországot.

Az 1944. évi július havi hadisegélyek kifizetésének sorrendje

Nagyvárad thj. város adóhivatala a július havi hadisegélyeket az alábbi sorrendben és időben fizeti ki:

Városi főpénztár (főldszint 1. sz. szoba):
 1944. július hó 1-én 1-től 300-ig.
 1944. július hó 3-án 301-től 600-ig.
 1944. július 4-én 601-től 900-ig.
 1944. július hó 5-én 901-től 1200-ig.
 1944. július hó 6-án 1201-től 1500-ig.
 Adóhivatali pénztár (főldszint 10. sz.):
 1944. július hó 1-én 1501-től 1800-ig.
 1944. július hó 3-án 1801-től 2100-ig.
 1944. július hó 4-én 2101-től 2400-ig.

1944. július hó 5-én 2401-től 2700-ig.
 1944. július hó 6-án 2700-tól végig.
 A hadisegélyek kifizetése a fenti napokon délután 4 órakor kezdődik.

Figyelemzteti az adóhivatalt az érdekltek, hogy a közölt sorrendtől nem tér el és aki a fenti időpontban nem jelentkezik, annak hadisegélyét csak 1944. július 15. után fizeti ki.

Nagyvárad, 1944. évi június 25-én.

Vitéz Morvay Árpád, s. k. adóhiv. főnök.

Módosították az iparjogositványok felülvizsgálásáról szóló rendeletet

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormány rendeletet adott ki a Magyar Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen inart vagy kereskedést üzők iparjogositványának felülvizsgálásáról szóló rendelet újabb módosításáról. A rendelet

értelmében az alaprendeletnek az az intézkedése, amely szerint 1944 június 30. napja után iparjogositványt kiállítani nem lehet, hatályát veszti. A rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

Mikor járványok szerepeltek a történelemben

Az orvostudomány történetében a leghetőség szerint felkutatott történelmi emlékek alapján azokat a nagy — most már szerencsére többnyire leküzdhető — járványokat, amelyek hosszú évszázadokon keresztül az emberiséget pusztították. Érthető okból legtöbbször

nagy történelmi eseményekkel függtek ezek össze.

Régi történetírók is már adtak feljegyzéseket ilyen borzalmas pusztítású eseményekről és az első, akinek hitelteljes jelentéséről és feljegyzéséről tudunk. Thukydides volt, aki nemcsak kiváló tengerész és az utolsó pillanatokig győzelmes hadvezér volt, hanem igen értékes történelmi feljegyzéseket is hagyott maga után a peloponézosi háború korából, tehát a Krisztus előtti IV. évszázadból. Ezekben a feljegyzésekben többek között olyan részletes és a legkisebb jelenségekig kiható leírással szolgál az akkor uralkodott athéni pestis-járványról, hogy ez hosszú ideig színtéantárgya lett a járványos betegségek

történetének. Később leírás alapján atika járványok nevésték el a pestist, mert hiszen erről volt szó és korokozott is az ő alapján igyekeztek megállapítani. Pedig Thukydides mint tárgyilagos történetíró meglehetősen tartózkodóan nyilatkozott ebben a kérdésben. Felmentiti mindazokat a népi hiedelmeket, amelyek a járvány okozóit földrengésekben, napfogyatkozásokban, vulkánikus kitérősekben és hasonló kozmikus jelenségekben keresték.

A leírásokból azonban, amelyeket ad, a modern orvostudomány és elsősorban az irányadó német orvostudományi közlönyben Habs tanár megállapítja, hogy a leírt tünetek szerint tulajdonképpen kiütéses tifuszról lehetett szó. Akkor is felmerült az a gyanu, hogy az ellenség megmérgezte a kútakat. A tény mindenesetre az volt, hogy a híború Athén ellenségeinek győzelmével elősorban azért végződött, mert a Perikles vezetése alatt álló Athént nem a spártai ellenség győzte le, hanem a dögvész, amely teljesen megbénította az ellenállást.

Politikailag nem, de irodalomtörténetileg érdekes a XIV. század közepén Flórencben volt pestisjárvány, amelynek eredménye Bocaccio munkája, a Decameroneja. A nagyközönség ennek csak sokszor igen csiklandós részeit ismeri, de nem magát a keretet, amely orvosi szempontból igen érdekes és tanulmányos. A történelmileg híres és ismert járványok között szerepel a XVII. század második felében a londoni pestis, amelyet Angliának egyik legkedveltebb és még ma is olvasott írója, Pepys örökített meg mesteri módon. Érdekes, hogy a járvánnyal kapcsolatban olyan erkölcsi képet is fest II. Jakab korának idejéből, amely ezen a téren szinte egyedülálló. (KKK)

Eddig megközelítőleg 5 millió pengő értékű zsidó vagyontárgyat találtak a rendőrség detektívjei Szatmáron

A Szamos írja: Nemzetgazdasági szempontból is nagyra értékelhető a detektívek és polgári ruhás rendőrök nyomozó munkája. Rengeteg olyan árucikket hoztak elő, amelyeket évek óta nem lehetett a forgalomban látni. Utalunk csak arra az 50 ezer pengő értékű cémára, amelyet a napokban sikerült a detektíveknek a rejtkekkel megtalálni. Megközelítőleg 5 millió pengőre tehető a felfedezett áruk értéke. A szatmári rendőrség munkáját tovább folytatja és feltéhető, hogy újabb értékek kerülnek elő.

BOSE ÜZENETE HITLER VEZÉRKANCELLARHOZ. Tokióból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Bose, a hinduk japán területre menekült vezére az Indiai-óceánról üzenetet intézett Hitler Adolphhoz, a Nagy-Német-Birodalom vezéréhez, amelyben megismétli törhetetlen bizalmát abban, hogy Németország Európában végső győzelmet arat az angol-amerikaiak felett.

Képes Krónika

A világ eseményei képekben

Ara 40 fillér

Kapható a MAGYAR LAPOK árusainál

Szemtől-szembe Nachimov admirálisnak, Szebasztopol hős védőjének unokájával

Három orosz miniszterelnök titkárának megrendítő vallomása

A Krim félsziget német megszállása idején ajánlotta fel szolgálatait a Birodalomnak Nachimov Nikolaj, a cári Oroszország egykori főnemese. Valamikor a szmolenszki kormányzóságban volt nagykiterjedésű birtoka, harminc egynéhány szobás kastélya, Petrográdban, a miniszterelnökségenült előkelő hivatali székben s most Nagyváradon, a Nagy Sándor-utca egy kis udvari szobájában végez katonai ügykezelési teendőket. Fiatal nemet tisztelt ismertették meg vele, akik sok szeretettel veszik körül a nagyműveltségű, németül, franciául kitűnően beszélő idős urat s biztatják, kérdezzem ki a „barát” a olyan

érdekes dolgokat fogok hallani tőle, hogy hajlando lesznek a mesék világába utalni előadását, pedig ok még Oroszországban meggyőződtek róla, hogy minden, amit elmentyéről és hazájáról elmond, szintiszta igazság. Meglátogattam irodájában. Világoskék szemű, domboru homloku, egyszerű megjelenésű, hetven év körüli ember Nachimov Nikolaj. Nagy élet küzdelmei barázdálták arcát, mozdulatai fáradtak már, a szavakat kissé akadózva keresi néha a német társalgás közben, de szelleme friss, itélete meggyőző és eleven érzékekkel, közvetlenül válogatja ki emlékei közül a legszínesebbeket.

nekem akkor a miniszterelnök, legyünk résen, mert ha a cár Petrográdra jön, rögtön audienciát kérek, hogy szolgálati előterjesztést tegyek. A cár hazakeresésekor azonnal jelentkezett is audienciára s az uralkozó, szokása szerint két ceruzával írta kérelmére: „Ma este 6 órakor”. Meg is történt a kihallgatás. Kilenc óráig vártam a miniszterelnök hazakeresésére, de nem tudtam beszélni vele, hanem a feleségét kérdeztem meg, mi az eredmény. A kegyelmes asszony derusan felelte, hogy a cár szívélyesen fogadta férjét, nincs semmi baj... Nyugodtan mentem haza s másnap reggel hivatalomba lépve megkérdeztem az ott szolgáló titkár rendőri közegét: mi történt az éjjel? Azt felelte, hogy jött egy kis postacsomag a cártól. A nagyobb csomagokat a miniszterelnök jelenlétében rendszerint én bontottam fel, de az ilyen kisebbeket, amelyek bizalmas jellegűek voltak, maga a miniszterelnök. Elolvasta az írást, nem szólt semmit. Csak a feleségétől hallottam valamivel később: „A férjem már nem miniszterelnök. Az éjjeli levelet kapott, amely felmentését tartalmazza...”. Kiderült, hogy már előző nap délután négy órakor fogadta és deszignálta a cár az új miniszterelnököt, Stürmert... Gazdám nagyon bántotta a dolog: így egy kammerdiener sem küldenek el... De elgáncsolták, mert kétségtelen, hogy nagyon befolyásolható volt II. Miklós.

Sarajevo, ahonnan elindult a világegés

— Mozgalmas, tarka életet éltem — kezdő. — Petrográdban nevelkedtem és egyfelmi tanulmányaim elvégzése után vidéken, a kerületi közigazgatásban teljesítettem szolgálatot előbb mint iskolai, később mint gazdasági ügyek vezetője. De a fővárosba vágytam s a miniszterelnökségen kaptam beosztást, ahol a forradalom kitöréseig több éven át három miniszterelnök mellett is végeztem titkári teendőket. Goremikin volt az első gazdám. Az ő idejében tört ki az első világháború. Emlékszem, én adtam tudtára a hírt a sarajevói gyilkosságról. A sajtófőnök, mint mindig, ha valami kiemelkedő világpolitikai esemény történt, felhívott telefonon és közölte velem, hogy Sarajevóban megölték Ferenc Ferdinánd trónörökösét és a feleségét. Nem nagyon tudtam, hol van ez a város, megkerestem a térképen, aztán vittem a hírt Goremikinnek. „Hogyan? — kérdezte ő megdöbbenve — megölték?” Majd elkomorodva tette hozzá: „Ez súlyos következményeket vonhat maga után... Pár nap múlva megkezdődött a mozgósítás.”

— Orosz vezető körökben rokon-szenves volt ez a háború? — kérdeztük.

— Határozottan mondhatom, hogy nem. Természetesen az előkészületekről nem szerezhettem közvetlen értesüléseket, mert ezek titkos táncművészen történtek. Mindig úgy hallottam azonban s ezt a történetírást is megállapította, hogy a cár nem akarta. De belevitték azzal az érveléssel, hogy segíteni kell a szláv testvéreken. Kétségtelen, hogy imperialiszta háború volt, amelynek következményeit épp azok a körök szenvedték a legsúlyosabban, amelyek felidéztek.

A cár mindenható kékceruzája

— Milyen embernek látta a cárt? — Egyszer beszéltem is vele... A napoleoni háború 100 éves fordulóján rendezett nagy ünnepségekre Szmolenszke jött a cár, s az ottani nemesség a kaszinóban reggelit adott a tiszteletére. Ez alkalommal mutatott be neki mint Nachimov admirálisnak, Szebasztopol hős védőjének az unokáját. Kitüntető szívéllyességgel fogadott és vitéz ősmiről elismerő hangon emlékezett meg. Le-

nyugozó hatással volt rám. Rendkívül előzékeny, közvetlen modorú ember volt, igazi charmeur. Kissé racsolt, udvariasan szólt mindenkinek és valósággal magával ragadta környezetét. Emlékszem, mikor búcsút vett tőlünk, olyan lelkesedés töltött el iránta, hogy az volt az érzésem: meg tudnám csókolni a kezét és fel tudnám áldozni az életemet érte... Sokan Janus-arcúnak mondták őt, de én nem akartam ezt hinni, amíg magam is meg nem győződtem kétszínűségéről. 1916-ban a főhadiszálláson járt a főnököm, Goremikin s kissé felindulva érkezett haza, mert az hallotta ott, hogy a cár elégedetlen vele. „Vigyázz, mondta

Rasputin...

Befolyásolhatóság! Erről eszünkbe jut Rasputin. Megkérdezzük Nachimov Nikolajt ismert-e a híres szerzetest?

— Igen felelte, — láttam egyszer. Megjelent Goremikin miniszterelnök előszobájában s arra kért, jelentsem be őt. Kellemetlen, átható tekintete volt, de értelem nem sugárzott az arcáról. Gazdám csak nehezen állt rá, hogy fogadja. Egy másik alkalommal jelentette nekem a kurír, hogy egy hölgy óhajt beszélni velem. Teseek... Jön a dáma: mindenáron be akar jutni a kormányelnökhöz, levelet hozott Rasputintól. Hosszas un-szólérs ideáda s hölgy a levelet, bevittem főnökömhöz, aki felbontatta velem. Készt, gyerekes skombakomok voltak, mert hallatlanul műveletlen volt a barát. „Kedves, drága Miniszterelnök Ur — így szól a levél, — hallgassa meg, amit az az asszony mond s ha lehet, teljesítse kérését. — Grigori.” Az öreg boserusan kiáltott fel: „Küldje az ördögbe azt a fehérnépet.” De mikor távozni akartam, utánam szólt: „Nicolaj, kérdezz meg mégis, mit akar?” Jellemző eset: Rasputin nevének varázserője volt. Mit lehet tudni?... S a miniszterelnök fogadta a hölgyet. Férje érdekében járt közben, aki ezredes volt, lo-pott és behörtönöztek... Ez is jellemző. Igen, az igaz, hogy Rasputin egy-niségének volt valami delejes hatása,

azt is tudom, hogy szerette az előkelő társaságbeli hölgyeket, de a pletykák, amelyek a cárnóval kapcsolatban kerültek róla forgalomba, szerintem ostobaságok... Tény azonban, hogy a rendkívül babonás cárné egy ízben elküldte férjének a főhadiszállásra Rasputin fésűjét, hogy a fontos haditanácsülések előtt fésűkódjék meg vele és ez győzedelmes haditervezéséhez segíti... Hallottam azt is, hogy Rasputin azzal az állítással igyekezett befolyását erősíteni, hogy a cári család csak addig él, amíg ő életheben van...

Egyik színes élmény a másik után villan fel Nachimov Nikolaj elbeszélésében, ahogy a törődött, idős úr visszaemlékezései végigcsapongnak a cári kor szék eseményein, amelyeknek közvetlen tanúja volt. Igazlmas minisztertanácsok rajlottak le közvetlen szomszédságában, az idegesség remegéseit észlelte néha, mikor rossz hírek érkeztek a harcterről, a szövetségeseik nagykövetei jelenték meg sűrűn a miniszterelnök előszobájában s gyakran kellett éreznie, hogy sötét felhők gyülekeznek az orosz élet egén, amelyek végzetes fordulat előhírnökei. S mialatt az orosz előkelő világ, amelynek ő is részese volt, fényes estélyeken igyekezett gondjait feledni, biztos léptekkel, feltartóztatlanul közeledett a forradalom.

Kirobban a forradalom

— A nagy átalakulás első formáját, — folytatja — a felső körök komolyabb elemei bizakodással vették tudomásul. Történelmi szükségességnek tekintették ezt, mert idejét multnak, korhadtnak

éreztek a cári rezsimet és a nemzeti erők eredményes felsorakoztatását várták az átmeneti kormánytól, amelyben a legkiválóbb államférfiak vettek részt... Én még Kerenszky idejében is a mi-

niszterelnökségen dolgoztam, ha nem is a kormányelnök előszobájában. De aztán, a bolsevik forradalom kitörésekor természetesen távoznom kellett. Noha nem voltam politikus, csupán a régi rezsim becsületes hivatalnok, bizonyára elpusztítottak volna. De szerencsére akadt pártfogóm egy tanító személyében, aki nagybátyám fiának a nevelője volt és nagybátyám sokmindenben volt segítségére. Szocialdemokrata magatartása miatt a cári uralom idejében emigrálni kellett s csak a forradalom kitörése után tért vissza Oroszországba. Lenin közeli munkatársa lett, nagy befolyása volt és támogatta családunkat. Hivatalt ugyan nem tudott juttatni nekem, de legalább megmentette az életemet.

Városról-városra a G. P. U. elől

— Tanácsára felcsaptam fotóriporternek s ajánlatot adott nekem különböző lapokhoz. Mihelyt azonban rájöttem az újságok, hogy mi voltam azelőtt, nem fogadták el többé a munkámat. De a szakmám már megvolt s mint vándorfényképész tartottam fenn magam. Gyáraknak, intézményeknek, egyesületeknek fotografáltam, négyületekről készítettem képeket, kijártam a falvakba s paraszt-csoportokat örökítettem meg. Így éltem valahogy, félig bujdosolva, anélkül, hogy bárhol is nyilvántartottak volna, tanító barátom védőszárnyai alatt. De amikor elkezdődött Petrográdnak a „kété” elemektől való megtisztítása, menekülnöm kellett. Délután 3 órakor szöktem el s éjjel 12 órakor kerestek a G. P. U. emberei. Moszkvába utaztam s egyideig ott éltem, mesterségemet folytatva, ugyancsak nyilvántartás nélkül. S mint a vadász, finom szimattal itt is megéreztem, hogy a GPU. Moszkva tisztogatása során, érdeklődni kezd irántam és elhatároztam, hogy vidékre utazom, mert a nagyvárosokban nem volt többé maradása olyan embernek, mint én, aki előkelő miniszteri hivatalnok, nagybirtokos voltam és régi nemesi család leszármazottja, ha nem is báró, ahogy most a német bajtársak titulálnak... Krimbe tettem át székhelyemet s ott békében hagytak a bolsevisták. Mert minden ilyen rovottmultúra nézve, — ha súlyosabb vádat nem lehetett emelni ellene — pontosan meg volt állapítva, hogy hány nagyváros kivételével tartózkodhatik Oroszország területén. Én eleinte a minusz 3 minősítést kaptam, ami annyit jelentett, hogy a három legfontosabb központ, Petrográd, Moszkva és Kiev kapui vannak zárva előttem. Később minusz 10-re korlátozták, vagyis tíz nagyvárosban volt tilos tartózkodnom. Krim fővárosa, Szimferopol, nem tartozott ezek közé. Itt folytattam mesterségemet egészen addig, amíg a németek meg nem szállták a félszigetet. Akkor levelet írtam Rosenbargnek s közöltem, hogy a polgári közigazgatásban boldogan lennék segítségére a Német Birodalomnak, mert a bolsevizmus ellen minden erőmmel küzdési akarok. Azt a választ kaptam, hogy a katonai közigazgatás alatt ez nem lehetséges, de később a véderőhöz usztem beosztást s ma is ott dolgozom. A német hadsereg visszavonulásokkor természetesen nem maradhattam hazámban. Most már a Birodalomhoz kötöttem sorsomat s egy pillanattal sem kételkedem Hitler győzelmében és abban, hogy még visszatérhetek a földre, ahol őseim pihennek...

Jávor Béla.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Mi a véleményük a nagyváradai mérnököknek a mérnöki kamaráról

A nagyobb ipartelepek vezetésében a mérnökök is helyet kérnek

Nagyvárad, június 26. A Mérnöki Kamara Budapesti penteken délután tartotta évi közgyűlését. A közgyűlés keretében — mint megírtuk — a vezetőség jelentést terjesztett elő az 1943. évi mérnökgazdálkodási és mérnökpolitikai eseményekről s ezenkívül még számos fontos kérdés került megvitatásra.

A mérnökkamara közgyűléseivel kapcsolatban Ursziny Pál főmérnök, a keresztény magyar építészek és mérnökök nemzeti szövetségének elnöke és a Mérnökkamara nagyváradai megbízottja részletes rendtartási tervezetet kapott, amelynek áttanulmányozásával most végzett és az ügyre vonatkozóan munkatársunknak a következőket mondta:

A tervezet egyik legfőbb pontja az ország összes mérnökeinek egy táborba, vagyis a Kamara kötelékébe való tömörítése. Ezt a kérdést megvitatam a nagyváradai mérnöki kar tagjaival és ekkor tapasztaltam, hogy két nézet alakult ki. A hivatalos munkakört betöltő mérnökök egyrésze ugyanis feleslegesnek látja azt, hogy a kamarába lépjen. A Kamarába való belépés megkönnyítésére az említett kartársakat meggyőződésem szerint főként az indítja, hogy a kamarai tagság bizonyos anyagi terheket ró a tagokra, amelyek viselése bármilyen csekély legyen is a kérdéses összeg, a jelenlegi háborús körülmények között különösen a családos mérnökök részére pénzügyi nehézségeket okozó kiadást jelent.

— Ami az én nézetem illeti — folytatja nyilatkozatát Ursziny Pál főmérnök — magam részéről ajánlatosnak tartanám, hogy a hatósági mérnökök is belépjenek a kamarába. És ezt a nézetet osztja, értesülésem szerint a magánmérnökök többsége is. A magánmérnököknek ugyanis különösképpen nem használna ugyan, ha a hatósági mérnökök is csatlakoznak a Kamarához, közvetve azonban mégis előnyt jelent, mert a testület annál erősebb, minél több tagja van és így érdekeink megvédésére is nagyobb eséllyel bír. Ezt egyébként a hivatali munkakört betöltő mérnökök egy része is átlátta és a mostani felhívás következtében tudomásom szerint közülük is sokan jelentkeztek a kamarába.

— Ami az ipari átállítást illeti — mondotta a továbbiak során Ursziny Pál — a mérnöki karnak az az álláspontja, hogy az egyes nagyobb ipartelepek vezetésében mérnököknek is helyet kell kapniuk.

— Az általunk kidolgozott és az iparügyi minisztérium elé terjesztett terv szerint az egyforma, illetőleg hasonló anyagokat gyártó üzemekhez — a mérnöki irányítást egyesítve — egy-egy mérnököt kellene kinevezni. Az üzemek mérnöki irányítás szempontjából való irányítása azt célozza, hogy tagjaink bekapcsolása minél kevesebb kiadást jelentessen s a kérdést minél kedvezőbben lehessen megoldani. A mérnöki kar célja ugyanis nem az, hogy a munkások kété-

ből kivége a kenyeret és a mar kivevétel munkás-vezetők közül bérköt is megfosszon, vagy megfosztasson megbízatásától, hanem, hogy a munkás irányítók a mérnökök bevonásával megfelelő tanácsadót nyerjenek. Ennek szükségességét a munkásvezetők maguk is minden bizonynyal belátják. Az ipari üzemek választmányi vezetését pedig a törvény is meg-

engedi, sőt bizonyos esetekben egyenesen előírja — fejezte be érdekes nyilatkozatát Ursziny Pál főmérnök.

Mint Ursziny Pál főmérnök nyilatkozatából kitűnik, a nagyváradai mérnöki kart tehát a kamarai tagság problémáján kívül az ipari átállítás nagyon is időszerű ügye foglalkoztatja és megfontolásában főként az a cél vezet, hogy a zsidó kézből kikerült nagyobb ipari üzemek a gyakorlati irányítás mellett megfelelő szellemi vezetés alá is jussanak. Az iparügyi minisztérium, értesülésünk szerint, már a mérnöki kar ezirányú tervezetét megkapta és a közeli napokban dönt is az ipari szempontból nagyjelentőségű kérdés felett.

Ötszázhuszezer köbméter tüzfára lenne Bihar megyének szüksége a következő téli időszakban

Ujtás történt a megyei faellátás irányításában

Nagyvárad, jún. 27. Az elmúlt télen nagy nehézségek merültek fel a községek faellátásában. A zavarok lehetőség szerinti kiküszöbölésére a megyei közelítés már előre bekérte a megye községeitől azokat az adatokat, amelyek az elkövetkező téli szezon tüzifa-szükségletére vonatkoznak. A válasz minden községtől beérkezett s ebből kiderült, hogy

Bihar megyének az elkövetkező téli szezonra 520 ezer köbméter tüzfára volna szüksége. Ennek a mennyiségnek még csak 20 százaléka sem áll a megye rendelkezésére

s előreláthatóan nem is igen fog növekedni az a mennyiség, amelyet a már rendelkezésre álló mennyiségen felül a megye községei fából kaphatnak majd.

Ilyen körülmények között elsősorban a községeknek tudnia kell, hogy csak alig negyedéhez jut majd annak

a famennyiségnek melyre az igénylések alapján számot tarthatna. Mivel több volt az igénylés, mint a rendelkezésre álló tüzifakészlet, az alapján a tüzelőanyag kiosztását szabályozta.

Ezután minden készletet a szükséglet arányában a járások közt osztják ki és a jutattól mennyiség felett a fősolgabírák, Nagyszalontán pedig a város polgármestere rendelkezik.

A községek között ugyancsak a már ismert szükséglet mennyiségének arányában az járásokhoz kiutalt famennyiséget a fősolgabírák osztják ki.

Minden egyéni igénylés kielégítését a vármegyei közelítés a fősolgabírák, illetőleg a községi előjáróságok hatáskörébe utalta. Ennek folyományaként minden kérelem panasz és sérelemre az orvoslás a községi előjáróságokon, illetőleg a fősolgabírásióságokon terjesztendő elő.

Magas kataszteri osztályokba sorozott ingatlanok újraosztályozása

Csökkentik az adót és a beszolgáltatási kötelezettséget

Gazdaközönségünk az érvényben lévő beszolgáltatási rendelet végrehajtásával kapcsolatban több esetben — annak jött tudomására, — írja a *Magyar Róna* című lap, — hogy földbirtokának osztályozása a szomszédjával összehasonlítva aránytalanul magas, mert a pontrendszer alapján megállapított beszolgáltatása is több az ugyanolyan minőségű földbirtokkal bíró szomszédos, vagy távolabb fekvő birtokos társánál. Ilyen megállapítás alapján a gazdaközönség most fokozottabb mérvben és több esetben kívánja az aránytalanságokat újraosztályozási kérelmekkel megszüntetni. De ezek a kérelmek azért is indokoltak, mert a földadó összegének tetemes felemelésevel, a földadó járuléka is tetemesemérvű emelkedést vonnak maguk után, így az adózót az aránytalan osz-

tályozás következtében méltánytalanul sújtják.

Az újraosztályozás keresztülvitele tekintetében a földadó kezelésére vonatkozó 10.000—1927. P. M. sz. rendelet 17. §-a részletesen intézkedik. Az ilyen irányú kérelmek előterjesztése tekintetében a legnagyobb tájékozatlanságot tapasztaljuk. Ennek megszüntetése céljából a gazdaközönséget az alábbiakról kívánjuk felvilágosítani.

Az újraosztályozást célzó kérelmek a 68.600—1924. P. M. számú rendelet 2. pontja alapján illetékmentesek és ezeket az illetékes kir. pénzügyigazgatóságokhoz kell beküldeni. Ehhez csatolni kell a mezőgazdasági kamara véleményező bizonyítványát. A bizonyítványt a kamara csak helyszíni vizsgálat alapján adhatja ki, mert amit igazol, annak valódiságáról meg kell győződnie. A vizsgálat költségét a kérelmező tartozik viselni. Mielőtt tehát a birtokos a kérelmét benyújtaná, előbb a mezőgazdasági kamarához kell fordulni, hogy a helyszíni vizsgálatot tartsa meg és ennek eredményéről bizonyítványt állítson ki a kérelemhez csatolás végett. A kamarához intézendő kérelemhez helytelen kataszteri birtoknyilvántartás is lehetőleg

csatolni kell, mert a szükséges adatokat ez tartalmazza.

A pénzügyigazgatóságokhoz benyújtandó kérelemben fel kell sorolni mindazon birtokrészeket, parcellákat, amelyeknek újraosztályozását a birtokos kéri és pedig meg kell jelölni a birtokir számát, a tulajdonos nevét és lakhelyét, a helyrajzi számát, osztály, művelési ágát (szántó, rét, legelő, kert stb.) és terület megjelölésével, valamint azt is, hogy kérvényező kinek, milyen parcella számú ingatlanához viszonyítva tartja magasnak, vagy helytelennek az ő birtokának az osztályozását.

A fentiek szerint kiállított és benyújtott kérelmek alapján a kir. Pénzügyigazgatóság a helyszínen szemlét tart, az ingatlant megvizsgálja és annak eredménye alapján az új osztályba sorozás iránt javaslatot tesz. A vizsgálat idejéről előzőleg a kérvényezőt értesíti, valamint a mezőgazdasági kamarát is azzal, hogy a kamara szakértője is megjelenhet ez alkalommal a vizsgálaton, amelyen a kamara szakértője csak abban az esetben jelenik meg, ha ezt a fél kifejezetten kéri és a szakértő kiszállási költségét fedezi.

Azoknak a kérelmeknek alapján, amelyeket a birtokosok az év első felében nyújtanak be a kir. Pénzügyigazgatósághoz, a pénzügyi szakértőjének a vizsgálatot az év második felében meg kell tartani, ha pedig a birtokosok a kérelmüket az év második felében terjesztik elő, akkor ezeknek helyszíni vizsgálatát a következő év első felében kell megtartani.

Ha az újraosztályozásra kért összes ingatlanokat figyelembevéve kettővel vagy ennél több osztállyal szállítják le, ez esetben a pénzügyi kiszállás költségeit a kincstár viseli, ellenesethen pedig a kérvényező. De még így is a felmerülő költség adóban 1—2 év alatt megtérül a birtokosnak, azonkívül apadni fog a beszolgáltatása is.

Hamarosan eldől a zsidó ügyek kormánybiztossága nagyváradai kirendeltségének a sorsa

Részletesen ismertettük dr. Gyapay László h. polgármester emlékiratát, amelyben a különleges váradai helyzetre való tekintettel a zsidó ügyek elintézésére külön nagyváradai kirendeltség létesítését kérte a zsidóügyek kormánybiztosától. A nagytömegben felhalmozott zsidóértékek megmentése sokszor azonnali intézkedést kíván, ezért volna szükséges az, hogy Nagyváradon a kormánybiztosság valakinek adjon teljes hatalmat.

A város egész területén kötelező a riasztóügyeleti szolgálata!

Nagyvárad thj. város polgármestere mint légo. vezető 16.970—1944. I. szám alatt a következő légo hirdetményt adta ki:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur rendelete értelmében értesitem a város községét és elsősorban a lakóház és házcsoporthoz parancsnokait, hogy a lakóházi riasztóügyeleti szolgálat nemcsak a város belterületén, és az összefüggően beépített területén, hanem a város egész belterületén — ahol a hatósági riasztás (szirénák) halható — kötelező.

Nagyvárad, 1944. június hó 26.

Dr. GYAPAY s. k. h. polgármester légo. vezető.

Rádióműsort akar?

Vegyen

Rádióéletet, Délibábot

Kapható a MAGYAR LAPOK arusainál

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZÉKELYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 Ft.
 3 óra 12.40 Ft.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Zenés őrsváltás az Országzászló előtt
 Szent László királynak, Európa első keresztény királyának mai ünnepe alkalmából zenés őrsváltás volt az Országzászló előtt. A díszőrséget a leventék adták. A váltás ünnepélyes aktusához egy leventezászlóval vonult ki, élén a leventezenekekkel. Az őrsváltáson a város közönsége képviseltében dr. Gyapay László polgármester, a tanácsnokok kíséretében vett részt. Egyik díszszázad a másiktól vette át az őrseget. Előtt a felváltó század a zenekar indulója mellett vonult fel a színhelyre, ahol különben a váltás megnyitását a zenekar Himnuszot vezetett be. Az aktusnak sok nézője akadt.

Ujságíróünnepségek Szabadkán és Szegeden. Az országos magyar sajtókamara kerületi titkárai szombaton és vasárnap tartották meg nyári értekezletüket Szabadkán. Az országos magyar sajtókamara az értekezleten Gáspár Jenő igazgatófőttnak, Dániel Áron dr. főügyész és Kólya Sándor aligazgató képviselték. Megjelentek az értekezleten a Székelyföld kerületi titkárainak kivételével minden kerületi titkárai és ott előterjesztettek jelentéseiket. Az értekezletről üdvözlő táviratot küldtek vitéz Sztójay Döme miniszterelnökhez, vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály államtitkárnak, kormánybiztoshoz, Haefler István miniszterelnökségi és Zilahy Sebess Jenő külügyminiszteriumi sajtófőttnökhez. Vasárnap az értekezleten résztvevők Szegedre utaztak, ahol felavatták a szegedi ujságírók csónakházát a Tiszán. Ezen az ünnepségen résztvettek Magyar-Kossa főispánnak az élén a város polgári és katonai előkelőségei is. Erről az ünnepségről is üdvözlő táviratot küldtek vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály államtitkárnak, kormánybiztosnak.

Dr. Ajtay Gábor Kolozs megye új alispánja. A MTI jelenti: A m. kir. belügyminiszter dr. Ajtay Gábor nyug. m. kir. belügyminiszteri osztálytanácsos, budapesti lakos, Kolozs vármegye alispánjává kinevezte.

Bajtársi parancs. A Magyar Tűzharcos Szövetség nagyváradi főcsoportja felhívja a bajtársakat, hogy folyó hó 30-án (pénteken) délután 7 órakor a Szövetség Székházában parancskiadásra teljes számban jelenjenek meg. Vitéz Báthory-Szűts Sándor ny. vezérőrnagy, elnök.

Budapestre kerül ismét Vaszy Viktor? Vaszy Viktorral kapcsolatban olyan hírek terjedtek el Kolozsváron az utóbbi napokban, hogy a kolozsvári operának kitűnő igazgatóját a kultuszminiszterium Budapestre kívánja visszahozni. Alítólag ezt a szándékot az indokolják, hogy Budapest zenei életének, a Zeneművészeti Főiskolának (amelynek Vaszy Viktor csak Kolozsvárra szabadságolt tanára) és a pesti Operaháznak nagy szüksége van rá. — Kolozsváron nagy sajnálattal vennék Vaszy Viktor távozását és nagy érdeklődéssel várják az ügy fejleményeit.

FELHÍVÁS. Felkérjük az összes hatóságilag kijelölt vállalati vezetőket, hogy folyó hó 28-án, szerdán este 7 órakor a Nemzeti Munkaközpont székházában (Szt. János-utca 56. szám) értekezletre megjelenni sziveskedjenek.

Légoltalmi Liga közleménye. Egy zoldesszínű kartonlapba fűzött pénzbeszedői napló a Rimanóczy-utca környékén elrejtett. Kérjük a megtalálót, hogy azt a Légoltalmi Liga helyiségében — Mezey Mihály-utca 2. — beadni sziveskedjék. — Légoltalmi Liga Nagyvárad Csoportja.

Közygyűlést tartott az erdélyi magyar evangélikus egyházmegeye. Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi magyar evangélikus egyházmegeye szombaton délután tartotta egyházmegeyei évi rendes közgyűlést. A közgyűlést Kalith András miniszteri tanácsos nyitotta meg, majd Schneller Károly dr. egyházmegeyei felügyelő, egyetemi tanár méltatta az egyházmegeyei közgyűlés jelentőségét. Az elmúlt év életéről és eseményeiről Járosi Andor esperes lelkész számolt be. Ismertette a szörvnyterületek gondozását és az ott elért eredményeket. Az esperesi jelentés után Rigó János székelyzsombori lelkész a gyámintézet, Deák Ödön nagybányai lelkész pedig a lelkészegyesület munkáját ismertette. Az egyházmegeyei pénzügyeiről Jászai Károly dr. egyházi számvelő tett jelentést. Az egyházkerület soronkövetkező év közgyűlésére az egyházmegeye Kalith Andrást és Deák Ödönt küldte ki. A választások során az egyházmegeyei számvelőszék elnöki tisztségébe az elválasztás miatt lemondott Hever Béla helyébe Matos Sándor kolozsvári tanácsost választották. Az évi közgyűlést Kalith András szavai zárták be.

A SZÖVETKEZETI JOG REFORMJA. Több évtizede esedékes már a magyar szövetségi jog korszerűsítése. Most pedig midőn az ország gazdasági élete az irányított gazdálkodás jegyében történő teljes átállításhoz érkezett el, okvetlenül eljött az a pillanat, midőn a szövetségi jog új gazdasági rendben el kell helyezni, másrészt fel kell készíteni őket arra, hogy a mezőgazdasági termelés és értékesítés terén rájuk váró szövetségi feladatokat megoldhassák. Ezeknek a kérdéseknek a megoldására állított össze egy fiatal erdélyi közzgazda, **Horváth Dénes** az Erdélyrészi Hangya cégvezetője egy új szövetségi törvénytervezetet, melyet az elmúlt napokban az ország gazdasági vezetőinek megküldött tanulmányozás végett. Ennek a munkának egy része az új szövetségi törvényjavaslat is, melyet a szakkörök a legnagyobb érdeklődéssel fogadtak.

Egyévvvel meghosszabbítják az állampolgársági okirat kérésének határidejét

A hivatalos lap múlt év szeptember hó 28-án megjelent számában miniszteri rendelet jelent meg, melynek értelmében a közületek tagjainak, köztisztviselőknak, köznyugdíjasoknak legkésőbb folyó évi december 31-éig fel kell mutatniok állampolgársági okiratukat.

Arra való tekintettel, hogy a város lakosságának még mintegy háromötöde nem kérte állampolgárságának igazolását s így a közigazgatás ezzel a munkával belátható időn belül túlterhelt marad, a polgármester pénteken megtartandó városi közgyűlés elé javaslatot terjeszt, hatalmazza őt fel a törvényhatósági bizottsági ülése, kérje a minisztertől az állampolgársági okiratok kérelmezési határidejének egy évvel való meghosszabbítását, vagyis azt, hogy az okirat fel-

Arlejtési hirdetmény. A nagyváradi m. kir. Bábaképző Intézet egy évi moslék-jára arlejtést hirdet. A moslék mennyisége naponta 5-10 veder, ami mindennap elhordandó. Zárt ajánlatok az intézet gazdasági hivatalába nyújtandók be folyó évi június 30-án déli 12 óráig. Az ajánlatok bontása folyó évi június 30-án 16 órakor. Igazgatóság.

Jelvény a bolsevizmus elleni harc megindulásának emlékére. Június 26-án volt három éve, hogy a magyar haladás szövetségei oldalán felvette a harcot a bolsevizmussal. Az Antibolsevista Ifjúsági Tábort ebből az alkálomból emlékeztet ad ki, hogy mindenkinek emlékeztetése véssé nemzetünk fennmaradásáért folytatott küzdelmünk kezdetét és hitet adjon a győzelmes beféjezéshez. Az emlékeztetést a jelenetet ábrázolja, amikor Szent György legyőzi a sárkányt. Ezzel a jelképes jelenettel akarják szimbolizálni, hogy a magyarság összefogó ereje is legyőzi a vörös sárkányt, szövetkezve az új Európáért harcoló nemzetekkel. A jelvény az Antibolsevista Ifjúsági Tábort Országos központjában kapható egy pengőért, Üllői-ut 11-13, telefon: 180-034 és 180-007.

Badoglio visszatért Bonomi kormányába. Milánóból jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: A megszállt Olaszországból érkezett jelentések szerint Badoglio visszatért Bonomi újjáalakított kormányába. Azt tervezik, hogy Badogliora bizzák a külügyminiszterium vezetését. Itteni politikai körökben azt hiszik, hogy Badoglio a moszkvai kormány kívánságára tér vissza a kormányba, mert Moszkva tiltakozott Badoglio kiválása ellen.

Tilos a katonai textil-anyagok átfestése. A Magyar TI jelenti: A budapesti Közlöny keddi számában rendelet jelerik meg, amely a katonai és a katonaszínű textil anyagoknak vagy kötött áruknak átfestését korlátozza, illetőleg csak a m. kir. honvédelmi miniszter engedélyével szabad ilyeneket festeni.

Zsidóellenes jelenségek Angliában. Genfből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Londonból jelentik, hogy a lapok rendszeresen közölnek híreket angliai zsidóellenes eseményekről. A földalatti vasut egyik állomásán a következő hirdetés olvasható: üresen álló lakások, kiürített területekről származóknak kiadó. Zsidók nem kívánatosak. A Hyde-parkban ez olvasható: Ez Juda háborúja!

Megtisztították a bolsevista bandáktól egy görög szigetét. Berlinből jelentik: Görögország nyugati részén Kephalloniától északra fekvő Leukasz-szigetét a napokban heves harcokban megtisztították a bandáktól. Német csapatok és görög nemzeti kötelek a sziget délnyugati részére szorították össze a kommunistákat és megsemmisítették őket.

Meglopta a fivérét — kéthónapot kapott. Nagyvárad, június 26. Lakatos Péter nagyváradi cigány, aki különböző bűncselekmények miatt már volt büntetve, néhány héttel ezelőtt legutóbbi büntetésének kitöltése elől egy alkalmas pillanatban megszökött. Röviddel ezután testvérétől, Lakatos Györgytől ellopott egy rend ruhát és egy kalapot. A rendőrség elfogta és újabb eljárás indult ellene. Lakatos Péter a bíróság előtt beismerte, hogy bátyját is meglopta, azonban azzal védekezett, hogy a testvére tartozott neki és ő csupán saját követelését akarta behajtani. A törvényszék ezt az önkényes „végrehajtást” természetesen nem fogadta el mentő körülményül és Lakatos Pétert lopás büntette miatt 7 hónapi börtönbüntetésre ítélte. Egyben a királyi ügyész indítványára elrendelte azonnali letartóztatását tekintettel arra, hogy még az előbbi büntetését sem töltötte ki. Az elítélt fellebbezett.

Ipartestületi hírek

Felhívás az Ipartestület Elöljáróihoz. Ünnepeles előjárásági ülést tart az ipartestület szerdán délután fél 6 órai kezdettel. Nyomatékosan felhívjuk az előjáróság tagjait, hogy az ülésen pontosan és teljes számban jelenjenek meg, különös tekintettel a bevezető honvédnapi ünnepségre. Egyben felhívjuk az összes szakosztályokat, hogy a bombakárosultak részére folyamatba tett gyűjteményeket igyekezzenek szerdán délig beféjezni és az eredményt a pénztárnak jelenteni. Az elnökség.

Az Ipartestület faipari szakosztálya felhívja tagjai figyelmét, hogy lemez érkezett és minden tag (vidékiek is), akiknek lemezre van szükségük, folyó hó 24, 26, 27 és 28-án igénylésüket szakosztályunknál a hivatalos órák alatt okvetlenül jelentsék be. Későbbi jelentkezéseket nem veszünk figyelembe. Elnökség.

Fodrász iparosok rendkívüli közgyűlése. A felsőbb hatóságok utasítása folytán szakosztályunk július hó 3-án délután fél 4 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Ezen a közgyűlésen a hatósági kiküldöttek is megjelennek, miért is kérjük a tagok pontos számu megjelenését. A közgyűlésen hozott határozat minden iparosra nézve kötelező lesz, miért is az ügy komolyságára és rendkívüli fontosságára való tekintettel kérjük iparos társaink pontos megjelenését az ipartestületi helyiségben.

Felhívás a vendéglátó iparosokhoz. Felhívjuk tagjaink figyelmét, hogy a titkári hivatal a fa kiutalást délelőtt 9-11 óráig eszközli. Korábban és későbbben ha ügyben nem állunk a tagok rendelkezésére. Titkári hivatal.

Szolgáltatós gyógyszerárak:

I. CSOPORT:
ARANYKERESZT gyógyszerár, Gróf Teleki Pál-u. 2. (Zsigmondovits és Martinovich) 16-32.
KORONA gyógyszerár, Hitler Adolf-utca 1. (Dr. Rácz Rezső) 13-76.
A gyógyszerárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombathat reggelig tart.

Hatósági árak a piacon

Gyümölcsfélék:
(Erős felhozatal)
1 kg eper 1.20-2, cseresznye 0.80-2.80, meggy 1.20-2.20, ribizli 1.60-2.20, dió héjas 5-6, bét 25-28.

Zöldségfélék:
(Erős felhozatal)
1 kg újbungonya 0.40-0.60, paradicsom 8-10, szárazbab 0.96-1.18, répa csem. 0.30-0.50, zöldborsó 0.40-0.60, hagyma csomója 0.6-0.20, 1 db káposzta 0.60-0.80, fejes saláta 0.15-0.30, olasz 0.40-0.70, karfiol 0.6-1.20, petrezselyem csomója 0.20-0.40, kalarabé 0.8-0.12, zeller csomója 0.10-0.14, 1 kg zöldbab 0.70-1, 1 db zöldpaprika 0.20-0.40, uborka kg 3.50-4, retek csomója 0.10-0.30, 1 kg spenót 0.80-1, sóska kg 0.80-1.

Élőállatok:
(Erős felhozatal)
Szarvasmarha kg-ja 2.20, fejős tehén db-ja 1400-2300, szopós borjú kg-ja 2.10, 1 db kismalac 70-90, 1 db igazlő 500-1300, 1 db parádés ló 1800-3000.

Tejtermékek:
(Gyenge felhozatal)
1 liter tej 0.52, 1 kg vaj 10-20, juhtúrós 5.80, tehéntúrós 1.76, tejjel 2.20, sajt 4.20.

Kenyer:
1 kg egységes 0.58.

Szárnyasok:
(Közepes felhozatal)
1 pár I. o. csirke 8-12, tyúk kg 4.40, 1 db pecsényének való liba 8-12, sovány liba kg-ja 4.80, 1 drb pecsényének való ruca 6-10, 1 db tojás 0.24, kg-ja 4.50.

Húsrak:
1 kg marhahús 5.10, disznóhús 5, növénydekmarha 5.10, juhús 4.50, bányhús 5.10, bivalyhús 4.70, zsiradék 5.60.

Haltelék:
(Gyenge felhozatal)
1 kg súlyu ponty 8-10, 1 kg-on felüli harcsa 12-14.

RÁDIÓ

Szerda, június 28.
Budapest I.

- 6.00 Zenés ébresztő a Honvédnappal.
- 8.30 Budapesti honvéd őrszólóalja zenekara.
- 10.10 Délutáni muzsika.
- 11.30 Munkáselőra.
- 11.55 Dicső magyar fegyvererőnk hirdető harangszó.
- 12.05 Légierők zenekara.
- 12.30 Vitéz nemes Vöröss János a honvédezerkar főnöke beszél a honvédnappal.
- 12.50 Folyamerők szalonzenekara.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Magyar operettrészletek.
- 14.45 Honvédezenekaraink műsorából.
- 15.25 A 25 éves szegedi ellenforradalmi nyomda. Közvetítés a szegedi Új-nemzedék színházából.
- 15.45 Nóták, dalok a honvédről.
- 16.20 Vitéz Járomy Árpád százados előadása.
- 17.00 Ne bántsd a magyart.
- 18.40 Világpolitikai kérdések, vélemények.
- 19.00 A honvédsereg felvonul.
- 20.00 Színes képek a honvédnapról.
- 20.50 Majd ha visszajöttök megint...
- 22.20 Nóták a honvédről.
- 22.50 Táncczene.
- 23.00 Szimfonikus művek.
- 23.20 Magyar nóták.

Szent László nyomda R. T. Nagyvárád

Szép betűkkel berendezett könyvnyomdája készíti mindenemű nyomtatványokat, i zlés es kivitelben.

Rendeléseket felvesz telefonon is a nyomda. Telefon 12 27.

Az Erdélyrészi Fatermelők Szövetsége vizsgálja felül az erdélyi fakereskedelem helyzetét

Kolozsvárról jelentik: A fakereskedelmi szakma miniszteri biztosa meghívta az Erdélyrészi Fatermelők Szövetségét, hogy a szakma helyzetét Erdély területén vizsgálja felül, az eredményeket dolgozzák fel és a szakmában szükséges átállításokról tegyen javaslatot. A Szövetség a megbízást folytán három kiálló bizottságot szervezett. Ezek a bizottságok már megkezdték munkájukat, amelynek során megvizsgálják a bezárt zsidó fakereskedéseket és javaslatot tesznek annak megszüntetésére, vagy a bizottság által javaslatba hozott keresztény szakemberek kezébe való átadásáról.

A bizottság működése során megvizs-

gálja a keresztény fakereskedelem helyzetét is, hogy a szerfakereskedői kijelölések végrehajtásánál megfelelő javaslatot tehesen.

Megbízást kapott a Szövetség az iparügyi minisztérium, illetve a Faforgalmi Központtól, hogy a bizottságok működésük során vizsgálják meg a fűrészüzemeket is és javaslatot tegyenek azok kijelölésére vonatkozólag.

A kiszállt bizottságok munkáját visszerkezésük után központi bizottság vizsgálja felül s ennek megtörténte után juttatja el végleges javaslatát a fakereskedelmi szakma miniszteri biztosa-hoz.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Bemutató: HÖLGYEIM ELÉG VOLT

Hölgyeim elég volt c. kacagtató bohózatot kedden este mutatja be a színház bemutatóbérletben. Szerdán este A-bérlet, esütörtökön délután és este és pénteken bérletszünetben megy a „Hölgyeim elég volt”. Színparkázó francia szellemesség és humor, állandó derültségben tartja a nézőteret s percnként zúg fel a kacagás és nyíltszíni taps. *Figyelem! Csak felnőtteknek!* Fiatal lányoknak nem alkalmas!

Egységes filléres helyárrakkal szerdán délután fél 4 órakor előadást tart a színház, amikor Keresztes Kató, az ébenfekete hajú szülő balett táncosnő és Dombi Imre szülő balett táncos vendégfelléptével az „Egy csók és más semmi” kerül színpadra. Keresztes Katót és Dombi Imrét a kolozsvári Nemzeti Színház nagyváradi

balettelőadásaiából ismeri a közönség, amikor is lelkes ünneplésben volt részük. Most mint színészek is bemutatkoznak a nagyváradi közönségnek. Jegyek: földszinti ülőhelyek egységesen 100 fillér, erkélyülés 60 fillér.

Az utolsó hét műsora:

Kedden este fél 7 órakor: *Hölgyeim elég volt* bemutató bérlet.

Szerdán délután fél 4 órakor: *Egy csók és más semmi*.

Szerdán este fél 7 órakor: *Hölgyeim elég volt*. A-bérlet.

Csütörtökön este fél 7 órakor: *Hölgyeim elég volt*.

Pénteken este fél 7 órakor: *Hölgyeim elég volt*.

Szombaton: *Nincs előadás!*

Vasárnap délután és este: *Pécsi öreg diákok együttese*.

SPORT

Nagy eseménye lesz városunknak az NSE országos asztalitenisz versenye

Nagyvárád jun. 27. Hirt adtunk arról, hogy július 2-án Nagyvárádon az NSE rendezésében, országos asztaliteniszverseny lesz, a Szent László-díjért. Az egyesület hatalmas apparátussal végzi a rendezés előkészítő munkálatait, hogy minden tekintetben kedvező és megfelelő kereteket biztosítson a nagyszabású versenynek, melyre már eddig is a vártnál több nevezés érkezett. Az eddig nevezettek között szerepel Budapest és Kolozsvár valamennyi számottevő versenyzője és a vidék többi városának kiválóságai is. Értesüléseink sze-

rint külön kiküldött érkeznek majd a két váradi válogatott játékos, Bereczky és Chambre megfigyelésére, akik minden bizonnyal beváltják majd a hozzájuk fűzött reményeket.

Kolozsvárott játszik le a Ferencváros - Kolozsvár döntetlent

A Magyar Labdarúgó Szövetség egyesbirája vasárnapi határozata értelmében a vasárnap lejátszott és döntetlen eredménnyel végződött Ferencváros FC-Kolozsvári Atlétikai Club labdarúgó Magyar Kupamérkőzést július 2-án Kolozsvárott, a KEAC-sporttelepen kell lejátszani. Az egyszíri határozatát a Ferencváros hétfőn este megfellebbezte. A fellebbezés ügyében kedden este rendkívüli elnökségi ülésen döntö-

APRÓHIRDETESEK

Apróhirdetést telefonon nem vesz le a kiadóhivatal

Adás-vétel

GOMBAT vargányát és keserút száritva minden mennyiségben vásárol Kirrer József, Budapest, V., Tükrőu. 5. szám.

Eladó traktorcséplésre, készen cséplővel, tehergumival cserélhető. Luther-u. 21. 287

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindennemű férgek irtása 38 évi gyakorlati vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 313

Menyasszony és koszorúságy művirág fejdizsek és kezicsokrok. Ezüst- és aranylakodalmakra csokrok és kosarak olcsón, szép kivitelben megrendelhetők. Ruhákra virágok raktáron, azonkívül hozott anyagokból is olcsón készítenek. Karácsonyi püspök-u. 52. (Erzsébetligeti sportpályánál.)

Butor javítást, tisztítást, alakítást vállalok, Dankó Pista-u. 4. Százaz. 285

Varrógépjavitás egy évi felelősséggel Jakab műszeresnél, Kocsuth-u. 5. Telefon 23-30.

Állást nyee

Fényképész retousör és laboráns, magas fizetéssel felvétetik. Gözsa fotó, Teleki-u. 10. 287

Tanulóéányt vagy fiut fölveszek azonnalra. Lökősházy nőiszabómester, Ribbentrop-u. 32. sz. 288

Szabósegédet és egy tanuló felveszek. Pálfi, Arany János-u. 2. 289

Tanulóéány és boltiszolga felveteuk azonnalra. Arkossy cipőüzlet, Rákóczi-ut 4. szám. 290

Jó bizonyítvánnyal, gyakorlott perlekt német nevelőnöt keresek, két gyermekem mellé. Schmallé, Békéscsaba, Nemzeti Bank. 293

Állást keres

Gyárba, hadiüzembe ajánlkozók fiatalnő, Stefan Jánosné, Teleki-u. 9. 292

Négy középiskolát végzett utriány tródaí vagy hasonló alkalmazást keres. Címeket a kiadóba kér. 290

Elvesztett pénztárca Székely Sándor névre szóló iratokkal, némi pénzzel. kérem a becsületes megtalálót csak az iratokat juttassa Teleki Pál-u. 39. Bórbély-üzletbe jutalomért. 284

Konfekciós munkára két kézimunkásnő ajánlkozók. Címük a kiadóban. 292

KIADÓTULAJDONOS:

SEBENT LÁSZLÓ NYOMDA R. T.

A szerkesztésért felel: A kiadószert felel:
Dr. Pál Árpád Dr. Virág Jeromos
főszerk. sz. 10. Szent László-nyomda R. T.
sz. 12. 27. 27.

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén Nagyvárád, Szilásvi Dezső-utca 5. szám.